

KUML 19
80

KUML 19 80

ÅRBOG FOR
JYSK ARKÆOLOGISK SELSKAB

With Summaries in English

I kommission hos Gyldendalske Boghandel,
Nordisk Forlag, København 1981

OMSLAG: Tyr mod tyr. Efter Fredbjerg-fundet.

*Redaktion: Poul Kjærum
Tilrettelæggelse og omslag: Flemming Bau
Tryk: Special-Trykkeriet, Viborg a-s*

*Skrift: Baskerville 11 pkt.
Papir: Stora G-point 120 gr.*

Copyright 1981 by Jysk Arkæologisk Selskab

*ISBN 87-00-73783-6
ISSN 0454-6245*

INDHOLD/CONTENTS

<i>Søren H. Andersen:</i> Ertebøllekunst. Nye østjyske fund af mønstrede Ertebølleoldsager	7
Ertebølle Art. New Finds of patterned Ertebølle Artefacts from east Jutland	49
<i>Søren H. Andersen og Claus Malmros:</i> Appendix. Dateringen af Norslundbopladsen lag 3 og 4	60
Appendix. Revised dating of layers 3 and 4 from the Norslund settlement	61
<i>Niels H. Andersen:</i> Sarup. Befæstede neolitiske anlæg og deres baggrund	63
Sarup. Neolithic causewayed-camps and their background	98
<i>Sven Thorsen:</i> »Klokkehøj« ved Bøjden. Et sydvestfynsk dyssekammer med velbevaret primærgrav	105
»Klokkehøj« at Bøjden. A dolmen with preserved primary grave from southwest Funen	137
<i>Klaus Ebbesen:</i> Flintafslag som offer	147
Flint flakes as sacrificial finds	155
<i>Klaus Ebbesen:</i> Romdrup. En stenaldergrav genanvendt i jernalderen	159
Romdrup. A Stone-Age grave re-used in the Iron Age	165
<i>Stig Jensen:</i> Fredbjergfundet. En bronzebeslættet pragtvogn på en vesthimmerlandsk jernalderboplads	169
Fredbjerg. A cart with bronze decoration from an Iron Age settlement in west Himmerland	214
<i>Viggo Nielsen:</i> Sten i Store Vildmose. En flintplads fra jernalderen	217
Store Vildmose. Iron-Age flint	227
<i>Peder Mortensen:</i> Ole Klindt-Jensen 1918-1980	229

FLINTAFLAG SOM OFFER

Af Klaus Ebbesen

Der er sædvanligvis meget stor forskel på sammensætningen af de forskellige arkæologiske fundkategorier: gravfund, offerfund og bopladsfund. I gravene er de døde gerne nedlagt i deres festklæder med mange smykker og de statussignalerede redskaber. Offerfundene består meget ofte af de særligt værdifulde redskaber og smykker, mens det man finder på de forhistoriske bopladser er affaldet, – de ting, der i oldtiden kasseredes som værdiløse. Langt hovedparten af materialet fra stenalderbopladserne er således flintaflag fra redskabsfremstillingen, mens de færdige og brugte redskaber findes i gravene og på offerstederne. Et par nordjyske grav- og offerfund, hvori indgår flintaflag, bryder dog dette billede.

Gravkisten ved Sneverholt

I juni 1924 undersøgtes en stenaldergrav ved Sneverholt, Hellum sogn i Vendsyssel (1). Det meste af jordhøjen var fjernet af lodsejeren forud for udgravingen, og derved var man på højens bund truffet på en stor gravkiste (fig. 1). Den var dannet af ialt 13 store, flade sten, nemlig 10 oprindeligt lodretstående sten, som dannede kistens sider, samt 3 sten, der var lagt vandret som dække. Kisten var orienteret nord-syd; den var 2,45 m lang og 1,1 m bred ved bunden samt ca 1,0 m høj. Der stod fire sten på både den østlige og den vestlige side, samt én for hver af enderne. Den sydlige endesten var dog væltet ind i graven (fig. 2). Mellem sidestenene var kisten tætnet med mindre sten; nogle steder med flade fliser, som var lagt vandret oven på hinanden som tørmur. Rundtom og over gravkisten var lagt en dynge af hånd- til hovedstore sten. Den nåede ca. 2 m til siderne og ca. 1 m over dækstenene. Tyngden af denne stendynge havde fået den sydlige endesten til at falde ind i graven, ligesom én af sidestene i vestvæggen var skredet udefter. Som følge af disse forstyrrelser var en del sten og jord faldet ind i graven. Denne synes ellers at have været jordfri ved gravlæggelsen, og fundforholdene var her uforstyrrede. På gravbunden, der dannedes af et fint lag gulligt sand, fremkom gravgaverne i kistens sydøstlige hjørne, delvist dækket af den indvæltede sydlige endesten (fig. 3). Det drejer sig om et uornamenteret tøndeformet miniaturekar; en flintdolk af type V A og en bunke på 35 flintaflag, de 15 med retouche (fig. 4-5). De lå umiddelbart ved siden af hinanden, og alle

Fig. 1: Gravkiste ved Sneverholt, Vendsyssel. Kisten set fra syd, efter at jordhøjen er fjernet, men inden kisten er åbnet.

Stone cist at Sneverholt, Vendsyssel. The cist seen from the south after removal of the barrow but prior to the opening of the coffin.

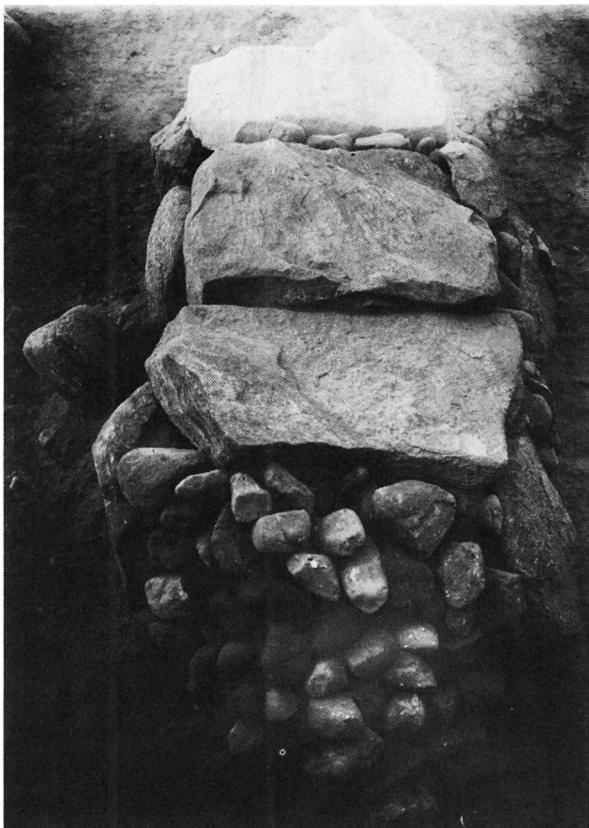

Fig. 3: Gravkiste ved Sneverholt, Vendsyssel. Kistens sydøsthjørne med gravgaverne.

Stone cist at Sneverholt, Vendsyssel. Southeast corner of the cist with grave gifts.

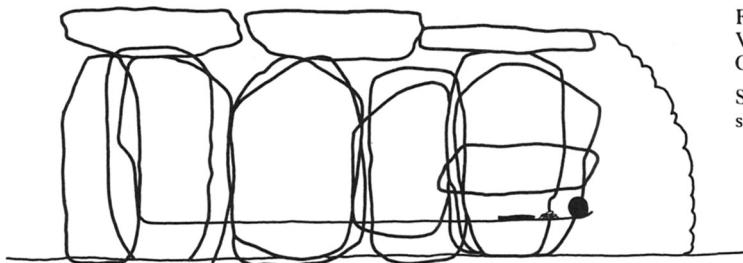
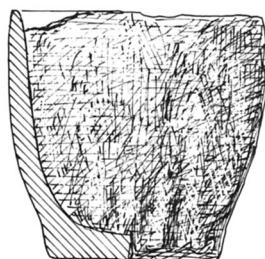
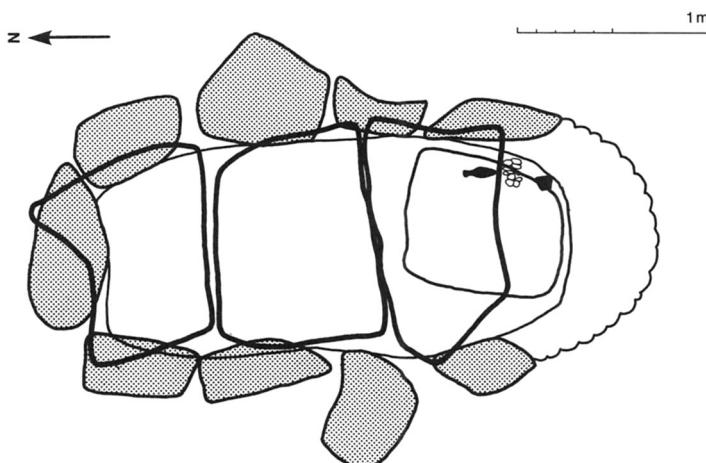
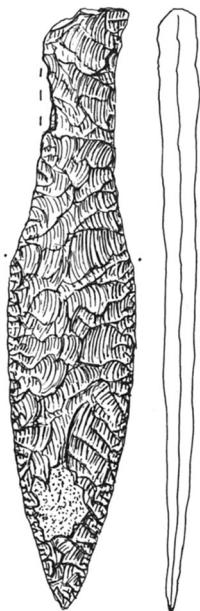

Fig. 2: Gravkiste ved Sneverholt i Vendsyssel. Grundplan og snit. C. Oksen del.

Stone cist at Sneverholt, Vendsyssel. Ground plan and section.

1

2

Fig. 4: Gravkiste ved Sneverholt, Vendsyssel. Lerkar og Flintdolk. H. Ørsnes del. 2:5.

The stone cist at Sneverholt, Vendsyssel. Clay vessel and flint dagger.

afslagene lå så tæt sammen, at det er naturligt at forestille sig, at de har været nedlagt i en lille æske (fig. 3). Der fandtes ingen spor af den gravlagte.

Selve gravkisten må bestemmes som en af de såkaldte store, nordjyske gravkister (2). Disse opfattedes tidligere som udelukkende bygget i den sene enkeltgravstid. Nye undersøgelser har imidlertid vist, at de også opføres i senneolitisk tid (3). Der er dog ingen sikkerhed for, at gravkisten ved Sneverholt er opført i forbindelse med den gravlæggelse, som de fundne gravgaver tilhører. Gravkisten kan godt være ældre og blot sekundært anvendt til denne begravelse. Denne synes efter flintdolkens type at være foregået i SN C og det er sandsynligt, at både flintdolk, lerkar og flintafslag stammer fra samme gravlæggelse (4).

Blandt gravgaverne er særligt dyngen af flintafslag interessant. Den er simpelthen unik blandt Nordeuropas senneolitiskegrave. Derimod har fundet paralleller i en særlig vestskandinavisk offerskik på samme tid.

Fig. 5: Gravkiste ved Sneverholt, Vendsyssel. 35 flintafslag, de 15 med retouche. L. Larsen foto.
Stone cist at Sneverholt, Vendsyssel. Thirty-five flint flakes, fifteen of which have retouch.

Offerfund af flintafslag

I slutningen af forrige århundrede fremkom ved Gjerå, kun ca. 20 km øst-sydøst for Sneverholt, et stort offerfund af flintredskaber fra ældre bronzealder. Foruden 29 flintdolke, 22 flintsegle og 18 skeformede skrabere bestod det også af ca. 110 flintafslag, de 10 med retouche langs kanterne. Alle genstandene var tydeligvis nedlagt samtidig, og flintafslagene var ofret på linie med flintredskaberne.

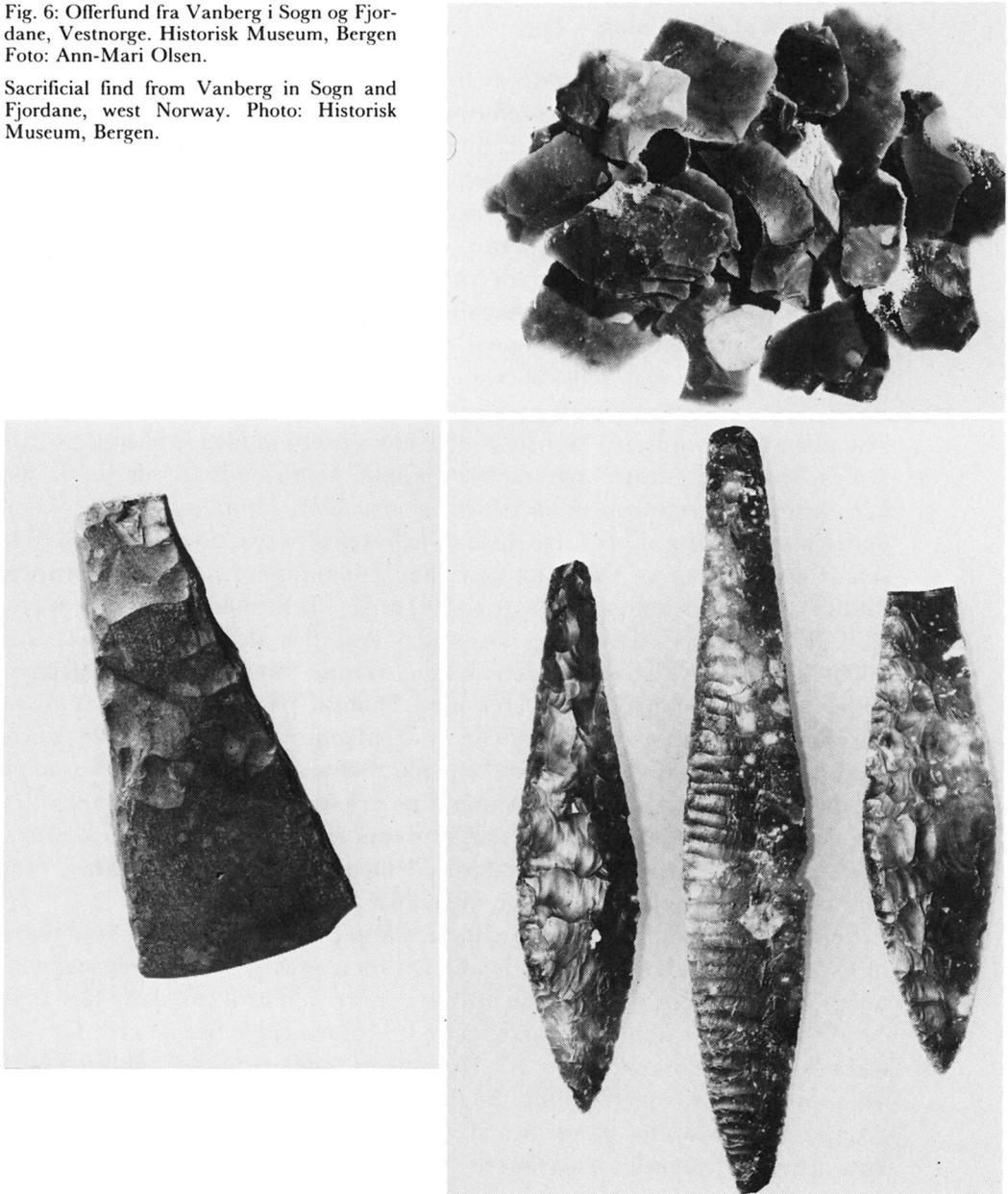
Ved Dyrskov, ca 20 km syd for Sneverholt, er endvidere fremkommet et offerfund fra begyndelsen af senneolitisk tid, bl.a. bestående af 25 flintdolke og 10 flintafslag, det ene med retouche. Også her er flintafslagene nedlagt sammen med redskaberne. Disse to fund er enestående i Danmark, men repræsenterer de sydligste udløbere af en særlig vestskandinavisk offerskik, som hidtil kun sporadisk har været omtalt i litteraturen (5).

Fra Sydnorge, Vestsverige og Nordjylland kendes i alt 18 offerfund, der kan dateres til senneolitikum/ældre bronzealder, hvori indgår fem eller flere flintafslag (fig. 7) (6). De dækker hele senneolitisk tid samt begyndelsen af bronzealderen. De er næsten alle fremkommet i moser, og foruden flintafslagene indeholder fundene dolke, segle, skeformede skrabere, spydspidser, madknife, ildsten og flintøkser. Antallet af afslag kan nå over 1000, og i ét tilfælde har afslagene kunnet samles til en flintknold. Afslagene er således bevidst produceret med henblik på nedlæggelsen i disse offerfund. Hovedparten af fundene er fremkommet på det norske Vestland, men flere af dem indeholder parallelhuggede flintdolke, som er produceret i Jylland (fig. 6). Denne type af offerfund dokumenterer således en klar forbindelse mellem særligt Sydnorge og Nordjylland i senneolitisk tid. De danske grav- og offerfund med flintafslag må opfattes som repræsentanter for denne særlige offerskik.

Set på baggrund af det samlede vestskandinaviske fundstof står disse fund ikke isoleret. Ikke alene fra Danmark, men også fra Vestsverige og Sydnorge kendes offerfund fra mellem- eller yngre neolitisk tid alene bestående af flækker (7), samt offerfund fra yngre bronzealder bestående af grove flækkeknife og skiveskrabere (8). Herudover optræder i det samme område som de senneolitiske fund med flintafslag også en forholdsvis stor gruppe offerfund, der alene består af flintafslag (fig. 8-9). De har hidtil kun været kort omtalt i litteraturen (5) og for de små funds vedkommende kan de være vanskelige at adskille fra opsamlinger på stenalderboplader. Lægges skillelinien ved 10 eller flere afslag, kendes i alt 26 sikre fund af denne type (9). De kan ikke med sikkerhed dokumenteres i Danmark(10), men kendes fra både Vestsverige og Sydnorge. Hovedparten af fundene stammer fra det norske Vestland, og der er en meget tydelig koncentration på Jæren (fig. 7). De fleste er fremkommet i moser og synes nedlagt på samme måde som offerfundene af færdige eller ufærdige redskaber. De

Fig. 6: Offerfund fra Vanberg i Sogn og Fjordane, Vestnorge. Historisk Museum, Bergen
Foto: Ann-Mari Olsen.

Sacrificial find from Vanberg in Sogn and Fjordane, west Norway. Photo: Historisk Museum, Bergen.

kan ikke i sig selv dateres, men det er naturligt at placere dem i senneolitisk tid og begyndelsen af bronzealderen. I et enkelt tilfælde er det iagttaget, at afslagene lå i to små bunker, der må formodes at svare til den, som fandtes i gravkisten i Sneverholt. Også for denne fundtype er det i enkelte

Fig. 7: Udbredelseskort over offerfund fra senneolitisk tid og ældre bronzealder. Cirklerne angiver fund, hvori indgår flintaflag, trekantene fund alene med flintaflag. C. Oksen del.

Distribution of sacrificial finds from the late Neolithic and early Bronze Age. The circles denote finds including flint flakes; the triangles mark finds consisting exclusively of flint flakes.

tilfælde lykkedes at samle afslagene til hele blokke. De må således være produceret alene med den hensigt at blive nedlagt som offer.

Hovedparten af disse fund er fremkommet uden for det område, hvor der var let adgang til brugbar flint i undergrunden. Og sandsynligvis er det netop flintmangel, som har fremkaldt denne særlige type offerfund. I de egne, hvor det nok var muligt, men vanskeligt at fremskaffe flint, har man opnået samme sociale status ved at ofre flintaflag, som man i de flintrige egne opnåede ved at ofre f.eks. mange store økseplanker af flint (11).

Disse offerfund af flintaflag understreger, sammen med de i Norge fundne parallelhuggede, jyske flintdolke, den kommunikation, der i senneolitisk tid fandt sted mellem de forskellige landområder omkring Kattegat og området nord derfor. Det er endvidere sandsynligt, at en stor del af flintredskaberne, navnlig i de sydnorske fund fra senneolitisk tid og ældre

Fig. 8: Offerfund af flintafslag. Fra Gate u. Roe, Råde, Østfold, Sydnorge. Foto: Universitetets Oldsakssamling, Oslo.

Sacrificial find of flint flakes.
From Gate u. Roe, Råde, Østfold,
southern Norway. Photo:
Universitetets Oldsakssamling.

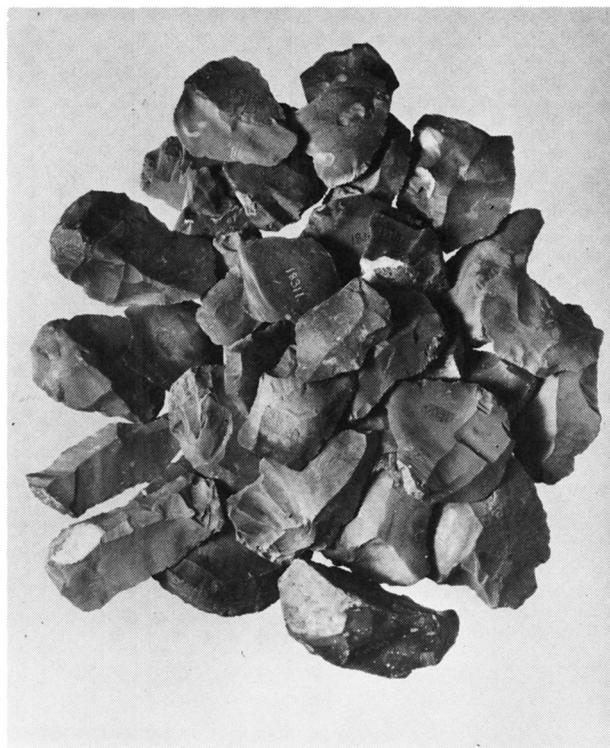
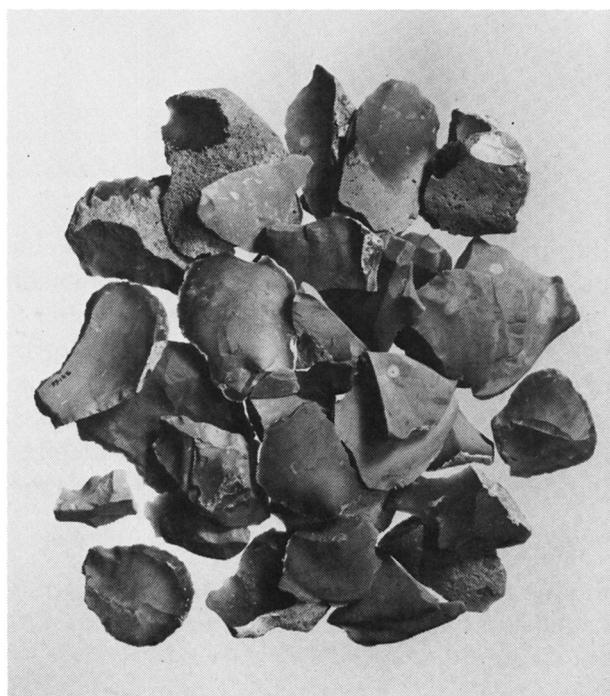

Fig. 9: Offerfund af flintafslag. Fra Moberg i Lista, Sydnorge. Foto: Universitetets Oldsakssamling.

Sacrificial find of flint flakes.
From Moberg in Lista, southern
Norway. Photo: Universitetets
Oldsakssamling.

bronzealder, stammer fra Nordjylland. Påvisningen af disse forbindelser over Kattegat har imidlertid også en videre kulturhistorisk betydning.

E. Lomborg har ved sine studier over de danske flintdolke kunnet vise, at Nordjylland i tidlig, senneolitisk tid udgør et stærkt ekspansivt område. Samtidig kan i Sydnorge iagttages en stærk ekspansion af landbrugserhvervene. (12). Det er en kendt sag, at kulturpåvirkninger ofte følges med handelen eller distributionen. Det er derfor naturligt at opfatte netop det ekspansive, nordjyske område som udgangspunkt for de påvirkninger, der i tidlig senneolitisk tid dannede grundlaget for den store agrare ekspansion i Sydnorge.

SUMMARY

Flint flakes as sacrificial finds

The composition of various archaeological find categories often differs greatly. Grave and sacrificial finds frequently consist of costly implements and ornaments, whereas Stone Age settlement finds are dominated by flint flakes and other refuse. However, a couple of finds from northern Jutland diverge from this pattern.

In 1924 at Sneverholt, Vendsyssel, a barrow was investigated. At its bottom there was a large stone cist, oriented north-south and measuring approximately 2.45 m long, 1.1 m wide, and 1.0 m high. In the southeast corner of the cist was a flint dagger of type VA, a barrel-shaped clay vessel, and a pile of thirty-five flint flakes, fifteen of which had retouch.

The grave itself belongs to the type of large stone cists from northern Jutland. Although most of these structures were built in the Single Grave period, the type seems to have survived down into the Dagger period. The grave goods in the structure under discussion, however, may come from a secondary use of the cist. The dagger dates the burial to SN C (the late Neolithic) and it is probable that the clay vessel and the flint flakes are also related to this burial. The find of the thirty-five flint flakes is unique among the late Neolithic graves. In two hoards from Vendsyssel in northern Jutland, the finds included implements from the late Neolithic (Dyrskov) and early Bronze Age (Gjerå). There were also about ten and one-hundred-ten flint flakes, respectively.

These finds must be seen in the light of a special sacrificial custom in west Scandinavia. In south Norway and west Sweden, a total of sixteen hoards has been found which, along with implements from the late Neolithic and early Bronze Age, consist of five or more flint flakes. Several of the finds include daggers produced in north Jutland. The finds are concentrated in the Norwegian Vestland. This is also the area of concentration for hoards consisting exclusively of flint flakes. Twenty-six finds of this type contain ten or more flakes. Most of them have come to light on Jæren. Probably they too belong to the late Neolithic and early Bronze Age.

Natural access to usable flint varied greatly in the various regions of Scandinavia. Sacrificial finds consisting exclusively of flint flakes are concentrated in an area where it was difficult, although possible, to procure flint. These special sacrificial finds can most probably be explained by the lack of flint. In west Scandinavia, flint flakes served the same sacrificial purposes as, for example, large axe blanks in areas rich in flint.

The three Danish finds must be seen as the southernmost offshoots of this particular sacrificial custom. The entire group of sacrificial finds, together with the fact that several of the southern Norwegian finds contain daggers produced in northern Jutland, testify to communication throughout various regions of the Kattegat coast in the Late Neolithic and early Bronze Age.

Klaus Ebbesen
Københavns Universitet

Oversættelse: Barbara Bluestone

NOTER

- 1) Anlægget har no. 25 i NM I's beskrivelse af Hellum sg. Det blev undersøgt af J. Brøndsted. Fundet har no. NM A 32.862-64.
- 2) P.V. Glob, Aarbøger f. nordisk Oldkyndighed og Historie, 1944: 192 ff.
- 3) P.V. Glob, o.a.a.: 192 ff. – E. Lomborg, Die Flintdolche Dänemarks, 1973: 127 ff. – K. Ebbesen, afhandling under forberedelse.
- 4) Jvf. E. Lomborg o.a.a.: 64 ff. – K. Ebbesen, Die jüngere Trichterbecherkultur auf den dänischen Inseln, 1975: 296, note 164.
- 5) H. Gjessing, Votiv- og depotfund fra stenalderen i Stavanger Amt, Oldtiden VII, 1915: 21 ff. – H. Shetelig og A.W. Brøgger, Bergen Museums Årbok 1908, 1909: 3 f. – A. Bjørn, Bidrag til den yngre stenalder i Øst-Norge, Universitetets Oldsakssamling, Årbok 1927: 63 ff. – N. Niklasson, Göteborg Museums Årstryk, 1934: 97 fig. 7. – L. Kaelas, Bönders Offer, Fynd, 1967: 79 ff.
- 6) Fundliste 1. – Der er i fundlisten anvendt følgende forkortelser: NM for Nationalmuseet, København; VHM for Vendsyssel historiske Museum, Hjørring; GAM for Göteborgs arkæologiska Museum, Göteborg; C for Universitetets Oldsaksamling, Oslo; B for Historisk Museum, Bergen og S for Arkeologisk museum i Stavanger. – Der kendes også fund med blot et enkelt eller nogle få afslag, men her er det vanskeligt at adskille de rene afslag fra forarbejderne til skrabere.
- 7) S. Müller, Votivfund fra Sten- og Bronzealderen, Aarbøger f. nordisk Oldkyndighed og Historie, 1886: 227 ff. – C.J. Becker, The Date of the neolithic Settlement at Trelleborg, Acta Archaeologica, 27, 1956: 97 ff. – Nordlien, Aust-Agder (C. 27.983).
- 8) K. Ebbesen, Bronzealderens offerfund af flintredskaber, Fra Holbæk Amt, 1981 (i tryk). – Lillebärs, Hunestad sn, Halland (GAM.5312-14); Gamla Köpstad, Träslöv sn, Halland (GAM.20.388-407), Huseby, Tjölling s. og p. Østfold (C. 14.675), Sola, Sola s, Rogaland (S. 7209) og Mauland, Time s. og p, Rogaland (S. 8243), jvf. E. Lindålv, Fornfynd och Fornminnen i Norra Halland, 1980: 56 ff.
- 9) Fundliste 2. – Også her kendes fund med færre afslag.
- 10) Et offerfund af 16 afslag fra Hemmet, Hemmet sg, Ringkøbing amt (NM A 31.240) repræsenterer muligvis denne fundtype.
- 11) A.W. Brøgger, Norges Vestlands Stenalder, Bergen Museum Aarbok, 1907: 101 ff. – E. Johansen, Tilgangen på lokal flint i Øst-Norge under yngre Steinalder. Stavanger Museum Årbok, 1955: 87 ff. – K. Ebbesen, Die Silex-Beil-Depots Südkandinaviens und ihre Verbreitung. Ausstellungs-Katalog, Bochum 1980, 299 ff.
- 12) E. Lomborg, o.a.a. 1973: 87 ff. – Bl.a. G. Gjessing, Norges Steinalder, 1945: 408 ff. – B. Magnus og B. Myhre, Norges Historie I, Forhistorien, 1976: 90 ff. P. V. Glob, Norske skiferøkser i danske Fund. Aarbøger f. nordisk Oldkyndighed og Historie, 1939: 296 ff.

FUNDLISTE 1

Offerfund fra senneolitisk tid og ældre bronzealder, hvori indgår fem eller flere flintafslag

- 1) Gjerå, Dronningelund, sg, Hjørring amt. (NM A 12. 523-29.) 29 dolke, 1 spydspids, 22 segle; 1 forarbejde til pilespyd, 18 skeformede skrabere, 10 flintafslag med retouche samt ca 100 afslag.
- 2) Dyrskov, V. Hassing sg, Ålborg amt. (VHM 19.748-79.) 25 flintdolke, 2 mandelformede flintstykker, 1 spydspids, 1 sleben og 1 usleben bredægget flintøkse, 1 flække med retouche og 9 flintafslag.

- 3) Rågården, Angered sn, Göteborg. (GAM 48.713.) 4 dolke, 1 segl, 5 skeformede skrabere og 26 afslag.
- 4) St. Fiskebäck, V:a Frölunda sn, Göteborg. 13 skeformede skrabere, 1 kernestykke og 5 afslag.
- 5) Holstad, Skiptved s. og p, Østfold. (C 11. 038-39, 12.875-76 og 21.335.) 1 dolk, 1 ildsten, 1 segl, 1 spydspids og afslag.
- 6) Landa, Hesby s, Finnøy p, Rogaland. (S 6000: a-b) Et fragm. af en flintdolk, og 1170 afslag.
- 7) Uvik, Avaldsnes s. og p. Rogaland (S 6807, a-f.) 1 skeformet skraber, 2 fragmenter af fladehugge-de redskaber, 1 tosidet mejsel, 1 fladehugget spids, samt afslag.
- 8) Uvik, Avaldsnes s. og p, Rogaland. (S. 3309), 2 dolke og 39 afslag.
- 9) Idsk, Strand s, og p, Rogaland. (S. 6460.) 1 skeformet skraber, 1 flækkekniv samt afslag.
- 10) Brattebø, Sandnes s. Rogaland. (S. 4071.) 3 dolke, 1 ildsten, 1 skraber samt afslag.
- 11) Hauske, Torvestad p, Karmøen, Rogaland. (S 3513.) 25 dolke, 2 madknife 1 segl, 1 forarbejde til økse(?), 4 skrabere og ca 200 afslag.
- 12) Fristad, Klepp s. og p, Rogaland. (B 3618.) 1 skeformet skraber og 10 afslag.
- 13) Fristad, Klepp s. og p, Rogaland. (S 3750) 5 skeformede skrabere 1 flække og 8 afslag.
- 14) Vanberg, Olden s, Innvik p, Sogn og Fjordane. (B 9477.) 3 dolke, 1 flintøkse og 21 afslag.
- 15) Bø, Herøy s. og p, Sunnmøre. (B 11030.) 1 dolk og 30 afslag.
- 16) Ullaland, Volda s, Sunnmøre. (B 11.572.) 2 segle og 5 afslag.
- 17) Pilskog Grund, Hareid, Sunnmøre. (B 2961 og 3527.) 20 skeformede skrabere, 1 blok, 1 blok af skiver, ca 20 afslag.
- 18) Ekset, Søndner s, Sunnmøre. (B 4862.) 1 segl, 1 flække, 3 skrabere og 11 afslag.

FUNDLISTE 2

Offerfund, alene bestående af flintafslag (≥ 10 stk)

- 1) Sjövik, Fjäre sn, Halland. (GAM. 46.413) 14 stk.
- 2) Knäm, Tanum sn, Bohuslen. (GAM. 46.145.) 39 afslag.
- 3) Knäm, Tanum sn, Bohuslen. (GAM, 46.133,-135-44 og -146) 11 afslag.
- 4) Gate u. Rolø, Råde s og p. Østfold. (C 18. 141 og 18.311.) 38 afslag.
- 5) Moberg, Vanse s, Lista p, Vest- Agder. (C. 24.166.) 42 afslag.
- 6) Stokke, Vanse s, Lista p, Vest- Agder. (C. 25.087)
- 7) Nedre Steime, Lista s. og p, Vest- Agder. (C. 26.614.) 16 afslag.
- 8) Fristad, Klepp s. og p, Rogaland. (B. 3688.) 10 afslag.
- 9) Laland, Klepp s. og p, Rogaland. (S. 3233), 2 skrabere og 29 afslag.
- 10) Laland, Klepp s. og p, Rogaland. (S. 2910.) 12 skrabere og 149 afslag.
- 11) Sele, Klepp s. og p, Rogaland, (S. 3384.) 15 afslag.
- 12) Braut, Klepp s. og p, Rogaland. (S. 3431.) 43 afslag.
- 13) Grude, Klepp s. og p, Rogaland. (S. 4035.) 125 afslag.
- 14) Re, Time s. og p, Rogaland. (S. 5705) 128 afslag.
- 15) Helleland, Hå p, Rogaland. (S. 2949.) 68 afslag.
- 16) Vanvik, Sand p, Rogaland. (S 3563.) 16 afslag.
- 17) Fjøløen, Utstein Kloster, Mosteroy s, Rennes p, Rogaland. (S. 4258.) > 5 afslag.
- 18) Bø, Nærø s, Hå p, Rogaland. (S 4677.) 17 afslag.
- 19) Sandve, Ogna s, Eigersund p, Rogaland. (S 7636.) 1 kerne og 53 afslag.
- 20) Hauskene, Torvestad s. og p, Rogaland. (S. 7944 og 7902.) 34 afslag.
- 21) Tynes, Søkkeloen s. og p, Sunnmøre. (B 7004.) 14 afslag.
- 22) Longra, Haram s. og p, Sunnmøre. (B 11.129.) 22 afslag.
- 23) Kinna, Sande s. og p, Sunnmøre. (B 9956.) 25 afslag.
- 24) Ytre Riksnes, Daviken s. og p, Sogn og Fjordane. (B. 7111.) 18 afslag.
- 25) Åsæbø, Gloppe p, Sogn Fjordane (B 6073.) 20 afslag.
- 26) Alfsager, Eids p, Sogn og Fjordane. (B. 3284.) 10 afslag.

